

הונאה בראש השנה על מתקפת הטט של צפון־וייטנאם

בהיסטוריה הצבאית של ארה"ב מוזכרת מתקפת הטט בווייטנאם בנשימה אחת עם הפתעות פרל הרבור וקרב הבליטה. הפתעת הטט נבעה ממערכת הונאה מתוחכמת ויעילה שניהלה צפון־וייטנאם

בנובמבר 1965 התנגשו לראשונה צבא הצפון וכוחות של צבא ארה"ב במערכה קרקעית משמעותית בעמק יא דראנג | המערכה בעמק יא דראנג בשילוב מבצע "רעם מתגלגל" (ההפצצות האוויריות האסטרטגיות) שהחל כבר במרס 1965 הביאה את הממשל בצפון־וייטנאם להכרה כי המאבק בצבא החזק בעולם יצטרך להיעשות בדרכים שונות מאשר מלחמה כוללת וקונונציגיונלית של צבא מול צבא. לפיכך פנו הצפון־וייטנאמים ללוחמת גרילה

רס"ן אלעד אדרי
קצין אנ"ם של נפת אלון בפיקוד העורף

התוכנית המבצעית של צפון-וייטנאם הייתה לערוך בעת ובעונה אחת הרבה מאוד התקפות טקטיות נגד בסיסים ומתקנים של צבא ארה"ב במקומות שבהם חשו עצמם האמריקנים מוגנים

הגדולה" בגדר דיון-תיאורטי בלבד. ההתייעצויות המעשיות הראשונות על מהותה ועל אופיה של המתקפה החלו במאי 1967.⁶ בדיון המעשי הראשון שכינס ראש המטה הכללי של צבא הצפון, גנרל תאן, במשרדו הוצג חישוב שערך צבא סין, ועלה ממנו כי יחסי הכוחות במהלך התקפי צריכים להיות חטיבה צפון-וייטנאמית לכל גדוד מארינס של צבא ארה"ב. בתום סדרה של דיונים שוכנע תאן כי ניתן להצליח גם ביחסי כוחות של 1:1.

האסטרטגיה שאימץ גנרל תאן בתכנון המתקפה הייתה שילוב של מבצעים צבאיים ושל מהלכים פוליטיים. התוכנית המבצעית הייתה לערוך בעת ובעונה אחת הרבה מאוד התקפות טקטיות נגד בסיסים ומתקנים של צבא ארה"ב במקומות שבהם חשו עצמם האמריקנים מוגנים כמו סייגון, הואה ודה-נאנג.⁷

הפוליטבירו (הנהגת המפלגה הקומוניסטית) של צפון-וייטנאם, שבפניו הוצגו תוכניות המתקפה, החליט להוציא את המתקפה לפועל בתחילת 1968 בשל העובדה שמדובר היה בשנת בחירות בארה"ב. כמו כן הוא ניסח את המטרות המרכזיות של המתקפה: לפגוע בכוח העמידה של השלטון המקומי בסייגון ולהוציא את רוח הלחימה מהמפרשים של מכוונת המלחמה האמריקנית.⁸

לאור ההנחה הזאת של הנהגה קבע הפיקוד של צבא הצפון את מטרות המתקפה:⁹

1. לגרום לאנדרלמוסה ולדמורליזציה "בצבא הבנות" של הדרום.
2. לפגוע פגיעה משמעותית בסדר הכוחות האמריקני ופגיעה אנושה בלוגיסטיקה האמריקנית, כך שיימוע ממנה לצאת למתקפת-נגד.

מבוא

המעורבות האמריקנית בווייטנאם החלה כבר בראשית שנות ה-50 של המאה הקודמת באמצעות סיוע כלכלי וייעוץ צבאי שהגישה ארה"ב לצרפת במאבקה במחתרת הקומוניסטית - הווייטמין. לאחר נסיגת צרפת מווייטנאם תפסה ארה"ב את מקומה שם במשך קרוב ל-20 שנים.¹

הכוח הצבאי האמריקני הראשון הגיע לווייטנאם - בהוראת הנשיא אייזנהאואר - ב-1959 והיה מורכב מאנשי יחידות מיוחדות. במרס 1965 נחתו שני גדודי המארינס הסדירים הראשונים על אדמת וייטנאם. בנובמבר 1965 התנגשו לראשונה צבא הצפון וכוחות של צבא ארה"ב במערכה קרקעית משמעותית בעמק יא דראנג.² המערכה הזאת - בשילוב מבצע "רעם מתגלגל" (ההפצצות האוויריות האסטרטגיות) שהחל כבר במרס 1965 - הביאה את הממשל בצפון-וייטנאם להכרה כי המאבק בצבא החזק בעולם יצטרך להיעשות בדרכים שונות מאשר מלחמה כוללת וקונוונציונלית של צבא מול צבא. לפיכך פנו הצפון-וייטנאמים ללוחמת גרילה.

במאמר הזה נידון מאמץ ההונאה שיזמו הצפון-וייטנאמים לקראת מתקפת הטט שהחלה ב-30 בינואר 1968. מתקפת הטט היא הכינוי המערבי למתקפה - על שום פתיחתה בחג הטט - ראש השנה הווייטנאמי. בצפון-וייטנאם נקראה המתקפה בשם "המתקפה הגדולה" או "ההתקוממות הגדולה".³ במאמר מפורטות הפעולות שנקטו הצפון-וייטנאמים כדי להונות את צבא ארה"ב ואת דרום-וייטנאם ולהפתיע אותם במתקפה.

הרקע ההיסטורי

לאחר הנסיגה מעמק יא דראנג בסוף 1965 ועד ינואר 1968 נמנעו כוחות הווייטקונג וצבא צפון-וייטנאם מליזום התקפות ישירות נגד צבא ארה"ב. באותה התקופה הם ערכו פעולות גרילה בלבד: מארבים, צליפות, פשיטות קטנות וכו'.⁴ כוחות קומוניסטיים שפעלו בשטח הדרום והתנגשו בכוחות האמריקניים שפעלו במסגרת מבצעי "חפש והשמד" דיווחו על לחימה אפקטיבית של הכוחות האמריקניים שביטלה כמעט כליל את יכולתם לתכנן מבצעים ולהתארגן. בכך נפגע היתרון המרכזי שיש לאנשי גרילה: היכולת לתכנן ולהפתיע.⁵

בשנים 1965-1967 היה רעיון "המתקפה

3. לפגוע ברצון של האמריקנים לסייע לדרום-וייטנאם בכך שתכיר בתבוסה הדרום ותפסיק בפעילות ההתקפית נגד צפון-וייטנאם.

ההכנות האחרונות החלו באוקטובר 1967 וכללו מגוון עצום של פעולות בתחומים רבים:¹⁰

1. כתיבת תוכנית מבצעית כוללת ופקודות מבצע.
2. ארגון הכוחות הטקטיים והפוליטיים שישתתפו במערכה.
3. ארגון האספקה ליחידות השונות והעברתה לאורך נתיב הו צ'י מין לנקודות הרלוונטיות.
4. הכשרת הגורמים הפוליטיים שיעסקו בתעמולה באמצעות הדרכה וחלוקת חומר הסברה.

האסטרטגיה של צפון-וייטנאם בתכנון מתקפת הטט

צפון-וייטנאם, שצברה ניסיון רב במלחמה נגד צרפת, הייתה צריכה לעשות שינוי מחשבתי ומעשי חד עם המעבר לחימה נגד האמריקנים. צרפת הייתה אימפריה קולוניאלית לשעבר, מוכה וחבולה ממלחמת העולם השנייה, שלא עמדו לרשותה משאבים רבים. ארה"ב, לעומת זאת, הייתה מעצמה עולמית, שצבאה היה החזק והמצויד ביותר בעולם כולו.

באמצע שנות ה-60, עם הגעתם של כוחות הקרקע האמריקניים הראשונים, הבינו מפקדי הצבא של צפון-וייטנאם שיש לעשות הערכת מצב אסטרטגית. בעקבותיה התגבשה אצל רובם התפיסה שלפיה את ארה"ב אין לנסות להביס בדרך צבאית אלא דווקא באמצעות התשתה מהבחינה הפסיכולוגית והרעיונית.

גנרל וורגוניו גיאפ, רמטכ"ל הצפון, לא אהב את ההחלטה שכפה עליו הפוליטבירו לצאת למתקפה כוללת, אבל כמובן לא הייתה לו ברירה אלא לצייט. כדי למזער את הנוק הפוטנציאלי הגלום בהתנגשות ישירה עם צבא ארה"ב הוא בחר בהפעלת אסטרטגיה פריפריאלית¹¹ שתכליתה לגרום לאמריקנים להתמודד במקומות רבים בעת ובעונה אחת - במיוחד בגבול עם לאוס וקמבודיה - ובכך להוציא את האמריקנים מהערים הגדולות ולכפות עליהם קרב בסגנון דייאן ביאן פו.

בדרך הזאת קיווה גיאפ להשיג שני הישגים:

1. ניצחון פוליטי: האמריקנים יפסידו את התמיכה העממית של הדרום.

שאינו שכיח וכן החליטו להעביר את המידע לאנשיהם בדרום באמצעות הטמעתו בהודעות תעמולה שגרתיות.²⁰

דיפלומטיה²¹

כדי להסוות את הכוונות שלה פעלה האנוי מול ממשל ג'ונסון גם במישור הדיפלומטי. במהלך 1967 העביר הצפון לארה"ב - באמצעות מתווכים ניטרליים - מסרים מרגיעים: "אנחנו מעוניינים לדבר". נוסף על המסרים המרגיעים גם דאגה האנוי לפרסם בתקשורת כי יש התקדמות במגעים הדיפלומטיים בין הצפון לארה"ב ולדרום לקראת פתיחתו של משא ומתן.²²

ביולי 1967 התכנסו בהאנוי כל הדיפלומטים של צפון-וייטנאם בעולם. כפי שכבר צוין, במודיעין האמריקני היו מי שראו בכך הכנה לקראת הודעתה של צפון-וייטנאם על הסכמתה להיכנס למשא ומתן עם הממשל האמריקני.²³ אולם בפועל היה זה עוד מהלך הונאה מובהק. בפועל דנו הדיפלומטים בהיערכות לקראת מתקפת הטט.

ב-30 בדצמבר 1967, במהלך קבלת פנים בהאנוי לדיפלומטים זרים, נרמז להם כי אם ארה"ב תפסיק את ההפצצות האסטרטגיות, תסכים האנוי לנהל משא ומתן. ממשלת רומניה הציעה לתווך, והפקידות הבכירה בווייטנאם תמכה מאוד ברעיון. עד כדי כך נאחזו האמריקנים בידיעה הזאת, שבאמצע ינואר 1968, במהלך ביקור רשמי של נציג ממשלת רומניה בהאנוי, הפסיקו האמריקנים את ההפצצות על האנוי ועל סביבותיה.²⁴

טיהורים פוליטיים בהאנוי²⁵

במהלך נובמבר ודצמבר 1967 ערכה המפלגה הקומוניסטית טיהור בקרב הפקידות הבכירה במדינה. בדרך כלל ה"מטהורים" נכלאו, אך היו גם מקרים של הוצאות להורג. כל ה"מטהורים" היו מי שתמכו במשא ומתן עם ארה"ב או שלא התלהבו מהמשך המלחמה. מטרת המהלך הזה הייתה לוודא מעבר לכל ספק כי לא תהיה התנגדות רעיונית או מעשית מבית למתקפה הגדולה.

ההודעה הרשמית על הפסקת האש לרגל

חג הטט

חשיבותו של חג הטט לוייטנאמים הייתה

לקראת המתקפה העביר הצפון לארה"ב - באמצעות מתווכים ניטרליים - מסרים מרגיעים: "אנחנו מעוניינים לדבר"

גיאפ, שהפך לאסטרטג הראשי של הצפון, את גישתו של הגנרל המת בזכות ניהול מערכה סדורה של צבא נגד צבא.¹⁷

זמן קצר לאחר מותו של תאן התכנסו בהאנוי נציגי הסגל הדיפלומטי של צפון-וייטנאם. האנליסטים של המודיעין האמריקני לא שמו לב לעובדה חשובה: הפעם הקודמת שבה התכנס הסגל הדיפלומטי של צפון-וייטנאם הייתה בזמן הקרבות בעמק יא דראנג בנובמבר 1965. חלק מאותם האנליסטים אף סברו שההתכנסות הזאת אולי מבשרת שהצפון שוקל הסכם שלום.¹⁸

לאנשי הצפון היה ברור שהמודיעין האמריקני מצליח לייט כל תשדורת גלויה או סמויה שלהם. לפיכך הם החליטו לעשות שימוש בניב וייטנאמי שאינו שכיח וכן החליטו להעביר את המידע לאנשיהם בדרום באמצעות הטמעתו בהודעות תעמולה שגרתיות

בספטמבר 1967 הכריזה צפון-וייטנאם על הגברת שיתוף הפעולה עם בריה"מ ועם סין, ומספר היועצים הסובייטים בתחומה עלה ל-4,000. באותה העת גם הצטייד צבא צפון-וייטנאם בקלצ'ניקובים ובמטולי רקטות מסוג B-40 (סוג של אר-פיג'י) והפך אותם לכלי הנשק הסטנדרטיים של חיילי החי"ר שלו.¹⁹ כמו כן דאג צבא הצפון לצייד גם חלק מכוחות הווייטקונג בכלי הנשק האלה.

העברת תוכנית המבצע באמצעות פרסומי תעמולה

אחד הקשיים העיקריים שניצבו בפני צבא הצפון היה כיצד להעביר את תוכנית המבצע של מתקפת הטט לאנשיהם בדרום: הווייטקונג (המחתרת הקומוניסטית שכללה יחידות רבות שהיו מפוזרות על פני שטחים נרחבים), פעילים פוליטיים גלויים וסוכנים רדומים.

לאנשי הצפון היה ברור שהמודיעין האמריקני מאזין לכל קווי הטלפון ומצליח לייט כל תשדורת גלויה או סמויה שיוצאת מהצפון. לפיכך הם החליטו לעשות שימוש בניב וייטנאמי

2. רצף של ניצחונות טקטיים: האמריקנים יובסו לפחות בחלק מהקרבות.

בבניית התוכנית למתקפה כוללת הסתמך גנרל גיאפ על תורתו של מאו דזה-דונג, שלפיה השלב השני של מלחמה נגד אויב קולוניאליסטי צריך להיות מרי אזרחי. גיאפ קיווה שמתקפה כוללת אכן תאפשר לעבור לשלב הזה של הלחימה באמריקנים. תוכניתו של גיאפ התבססה על שלוש הנחות יסוד מרכזיות:¹²

1. ההתנגדות של צבא הדרום מול המתקפה הכללית תהיה חלשה.
2. העם בדרום-וייטנאם לא יתנגד להתקפה אלא יצטרף אליה בצורה פסיבית באמצעות חוסר ההתנגדות שיפיגין. גיאפ סבר שהפופולריות של האמריקנים בדרום כה נמוכה, עד כי מספיק ניצוף של התקוממות ספונטנית כדי לסחוף את כל תושבי הדרום להתייבב לצד צבא הצפון ושאר הכוחות התוקפים.¹³

3. הניסיון של האמריקנים להגן על נכסיהם וכן לתקוף בחזרה את הכוחות התוקפים יתנפץ מול הסד"כ העצום שיושקע במתקפה.

התכנון האסטרטגי כלל שני רעיונות מרכזיים:¹⁴

1. תקיפה במקביל של יעדים רבים באמצעות ריכוז מאמץ של כל הכוחות הקומוניסטיים (הן מצבא הצפון והן מהווייטקונג) בגזרה רחבה.

2. השגת הפתעה.

מהלכי ההונאה במישור המדיני-פוליטי

כדי להבין את סדר ההתרחשויות במישור הזה יש להבין תחילה את חילוקי הדעות בצמרת הצבא והממשל של צפון-וייטנאם בין שתי גישות אסטרטגיות שונות.

הרמטכ"ל גיאפ סבר שיש להתמקד בהטמעת התפיסה הקומוניסטית בקרב העם הווייטנאמי (ובמיוחד בקרב אוכלוסיית הדרום) וכי הלחימה צריכה להתבסס על פעילות גרילה נגד צבא הדרום ונגד צבא ארה"ב.

בניגוד לגיאפ סברו לה דואן, מזכיר המפלגה הקומוניסטית, ונגוואן צ'י תאן, ראש המטה למבצעים פוליטיים וצבאיים של צבא הצפון והאסטרטג הראשי שלו, כי יש להילחם בצורה סדירה, צבא נגד צבא.¹⁵

הוויכוח בין שתי הגישות האלה בא לקיצו בקיץ 1967, עת נהרג גנרל תאן בנסיבות לא ברורות.¹⁶ למרבה האירוניה, לאחר מותו של תאן אימץ

גנרל גיאפ במלחמת וייטנאם | בבניית התוכנית למתקפה כוללת הסתמך גנרל גיאפ על תורתו של מאו דזה-דונג, שלפיה השלב השני של מלחמה נגד אויב קולוניאליסטי צריך להיות מרי אזרחי

של המתקפה הכוללת, שמתקפת הטט בסוף ינואר 1968 הייתה השיא שלה.

אחת המטרות המרכזיות של מתקפת הטט הייתה להשתלט על מרכזי הערים הגדולות בדרום-וייטנאם. השתלטות כזאת הייתה מותנית בשני תנאים מרכזיים:

1. המרדת האוכלוסייה המקומית.
2. ירידה משמעותית בהיקף הכוחות האמריקניים בערים.

תנאים נוספים שהדגישו ראשי צבא הצפון היו מידור ושמירה קפדנית על סודיותן של תוכניות המבצע.²⁹ באמצעות מהלכי הונאה והטעיה אסטרטגיים וטקטיים שיזם צבא הצפון הוא קיווה הן לחזק את אפקט המידור והשמירה על הסודיות והן להשיג יציאה של צבא ארה"ב ממרכזי הערים שנכללו בתוכנית המבצעית של מתקפת הטט.

אלה היו צעדי ההונאה שנקט צבא הצפון:

תקיפת יעדים בפריפריה של דרום-וייטנאם

כדי להרחיק את צבא ארה"ב ממרכזי הערים פתחו יחידות של צבא הצפון ושל הווייטקונג

תכנון המתקפה בשנת בחירות בארה"ב²⁸

מאחר שאחת ממטרות המתקפה הייתה להטות את דעת הקהל בארה"ב נגד המלחמה ולזרוע ייאוש בקרב הממשל של הנשיא לינדון ג'ונסון, החליט הפיקוד של צפון-וייטנאם לפתוח במתקפה בשנת הבחירות בארה"ב. מהבחינה הזאת מתקפת הטט הייתה מה שנהוג לכנות כיום "מבצע תודעה".

מתקפת הטט אכן זיעזעה הן את הממשל והן את דעת הקהל בארה"ב. במהלך 1967 היה ממשלו של הנשיא ג'ונסון משוכנע שהכף מתחילה לנטות לטובתו. שר ההגנה רוברט מקנמורה וגנרל וסטמורלנד התבטאו בעניין הזה כמה פעמים ואמרו כי "ניתן להתחיל לראות את האור בקצה המנהרה". לכן המהלכים הדיפלומטיים השונים שנקטה האנוי התקבלו בברכה בצד האמריקני. שם ראו בכך התגמשות נוכח הלחץ הצבאי הכבד שהופעל עליה ונכונות להיכנס למשא ומתן לקראת הסדר.

מהלכי ההונאה במישור הצבאי

למעשה אפשר לראות בקיץ 1967 את תחילתה

ידועה לאמריקנים. לפני החג פירסמה צפון-וייטנאם הודעה רשמית שלפיה היא מתכוונת להפסיק את כל פעולות הלחימה בין 27 בינואר ל-3 בפברואר - המועד שבו חל חג הטט. בשנים שלפני 1968 הייתה הכרזה כזאת על הפסקת אש עניין שבשגרה, ושני הצדדים כיבדו אותה. צבא ארה"ב היה מפסיק את ההפצצות מהאוויר ומאפשר לשני חלקיה של וייטנאם לחגוג את החג הקדוש והחשוב, ואילו צבא דרום-וייטנאם היה מנצל את ההפוגה כדי לתת לאנשיו כמה ימי חופשה לכבוד החג. צבא הצפון והווייטקונג נהגו לנצל את ההפוגה כדי לשפר עמדות ולתספק את כוחותיהם.

במהלך ינואר 1968, בעקבות הערכות המודיעין על מתקפה גדולה שמכין צבא הצפון, המליץ מפקד הכוחות האמריקניים בווייטנאם, גנרל ויליאם וסטמורלנד, לממשלת הדרום לא להיענות להצעה להפסיק את האש לקראת החג ובמהלכו.²⁶ נשיא דרום-וייטנאם קיבל את המלצתו באופן חלקי והסכים להפסקת אש מצומצמת בת 36 שעות בלבד החל מחצות הלילה שבין 29 ל-30 בינואר.²⁷

חיילים של דרום-וייטנאם מגינים על סייגון במתקפת הטט | אחת המטרות המרכזיות של מתקפת הטט הייתה להשתלט על מרכזי הערים הגדולות בדרום-וייטנאם

הצרים. אבל את היעד המרכזי שלו השיג גיאפ: בראשית 1968 התמקדה תשומת הלב של האמריקנים במתחם המארינס בקה סאן ששכן בקצה הצפוני של דרום-וייטנאם, בסמוך לגבול עם צפון-וייטנאם ועם לאוס.³⁵

בסמיכות יחסית לקה סאן היו ערוכים כ-40 אלף חיילים סדירים של צבא הצפון שהיו מאורגנים בארבע חטיבות.³⁶ המודיעין האמריקני העריך באותה העת כי התשדורות שעוברות בין האנוי לאנשי הווייטקונג בדרום מצביעות על תוכנית גדולה לעורר מרד באוכלוסיית הדרום, וכי המצור על קה סאן הוא מהלך הונאה מקדים לכך.³⁷ ההערכה הזאת התבססה במיוחד על הכמויות הגדולות של ציוד ושל אמצעי לחימה שהעביר הצפון בנתיב הו צ'י מין: בחודשים יולי, אוגוסט וספטמבר 1967 עברו שם כ-480 משאיות, באוקטובר קפץ מספרן ל-1,116, בנובמבר - ל-3,823, ובדצמבר הגיע מספרן לשיא: 6,315.³⁸

התקפות רצופות על הגבולות, ולאחר שנצפתה פעילות מוגברת בנתיב הו צ'י מין, הבין המודיעין האמריקני שמשוה גדול מתרחש לו מתחת לאף. עם זאת הוא לא יכול היה לקבוע בוודאות במה מדובר.³⁴

הטלת המצור על בסיס המארינס בקה סאן

גנרל גיאפ ידע שבצבא ארה"ב לא ירשה לעצמו "שחזור" של קרב דיאן ביאן פו שהביא לנסיגת הצרפתים מווייטנאם. מהסיבה הזאת הוא הורה לצבא הצפון להטיל מצור על כוחות המארינס בבסיס קה סאן, שיחד עם כוחות הדרום מנו כ-5,000 לוחמים. בניגוד לצרפתים בדיאן ביאן פו, הצליחו האמריקנים למנוע את נפילת קה סאן - בעיקר בשל העוצמה האווירית שעמדה לרשותם ואשר איפשרה להם לתספק את הבסיס הנצור ברציפות ולהטיל על התוקפים כמויות עצומות של חימוש. בסך הכול הטילו מטוסי ארה"ב כ-40 אלף טון פצצות על הכוחות

בהתקפות על מטרות אמריקניות במחוזות הצפוניים של דרום-וייטנאם ולאורך הגבול עם לאוס ועם קמבודיה. בספטמבר 1967 פתחו הכוחות הקומוניסטיים בהתקפה על הבסיס האמריקני בקון תיאן - לראשונה בעזרת ארטילריה כבדה שסיפקה להם בריה"מ.³⁰ בין אוקטובר 1967 לינואר 1968 תקפו יחידות של צבא הצפון ושל הווייטקונג את הכוחות האמריקניים בגבול עם לאוס ועם קמבודיה.³¹ כפי שהעריך גיאפ מראש, צבא ארה"ב אכן מיהר לתגבר את כוחותיו מול ההתקפות האלה באמצעות כוחות שהיו מוצבים במרכזי הערים.³² גנרל וסטמורלנד העריך כי ההתקפות על הגבולות של דרום-וייטנאם הן הכנה למתקפת פתע גדולה, אך חשב שזו מתוכננת להיות בגבולות. הוא צפה שאלה יהיו "קרבות עקובים מדם, בלי להתחשב במספר האבדות, על עמדות החוף ליד הגבולות".³³ בדצמבר 1967, לאחר כמה חודשים של

7. **ש. ארנולד ר. איזאקס, Without Honor**, The John Hopkins University Press, 1983, p. 494
8. General Tra Van Tra, "The Context of the General Offensive and General Uprising of 1968", inside: Jayne S. Werner and Luu Doan Huynh (editors), **The Vietnam War - Vietnamese and American Perspectives**, Armonk NY, New York, 1993, pp. 38-40
9. William T. Allison, **The Tet Offensive**, Routledge, New York, 2008, p. 25
10. General Tra Van Tra, **Ibid.**, pp. 41-43
11. David W.P. Elliot, "Hanoi's strategy", Inside: Jayne S. Werner and Luu Doan Huynh (editors), **The Vietnam War - Vietnamese and American Perspectives**, Armonk NY, New York, 1993, pp. 70-72
12. David T. Zabecki, **Tet Offensive: Vietnam War**, ABC-CLIO, New York, 2008
13. James J. Wirtz, **The Tet Offensive - Intelligence Failure in War**, Cornell university press, New York, 1991, p. 62
14. **ש. עמ**, 61
15. **Ford**, pp. 36-39
16. גישתו זו של תאן הביאה להפסד הצורב של צבא הצפון לצבא ארה"ב במערכה ביא דראגן בסתיו 1965
17. Steven F. Hayward, **The Age of Reagan - The Fall of the Old Liberal Order**, Crown Publishing Group, New York, 2001
18. Zabecki, **Ibid.**
19. Hayward, **Ibid.**
20. **ש. עמ**
21. **Wirtz**, pp. 62-63. המקור המצוטט אינו מצייין מי הן המדינות שהיו "הצד השלישי" בהעברת המסרים בין האנטי לוושינגטון.
22. האמירה הזאת מקבלת תוקף גם בספרו של וסטמורלנד: ויליאם וסטמורלנד, **חייל מדווה**, מערכות, 1979, עמ' 312
23. **ש. עמ**, 279-280
24. **ש. עמ**
25. Hayward, **Ibid.**
26. Allison, p. 31
27. לאחר מכן השתכנע הנשיא ויטל את הפסקת האש לחלוטין. אך הביטול הזה בא רק ארבע שעות לפני שכוחות הווייטקונג החלו את המתקפה בטרם עת ומרבית הכוחות של צבא הדרום שהו עדיין בחופשת החג עם משפחותיהם.
28. General Tra Van Tra, pp. 39-40
29. Cheng Guan Ang, p. 118
30. Hayward, **Ibid.**
31. Allison, p. 30
32. בפועל הותקפו במסגרת מתקפת הטט 34 מתוך 44 ערי הבירה של המחוזות בדרום-ווייטנאם. ראו: Michael P. Kelley, **Where We Were in Vietnam**, Hellgate Press, Oregon, 2002, p. 500
33. **וסטמורלנד**, עמ' 280
34. Frank E. Ambruster, Raymond D. Gastil, Herman Kahn, William Praff, Edmund Stillman, **Can We Win in Vietnam?**, Fredrick A. Praeger, New York, 1968, p. 202
35. טל טובי, **הגניאוסטרטגיה במאה ה-21: היווצרותה של פרידגמה חדשה**, אוניברסיטת חיפה, 2007, עמ' 39
36. **Ford**, p. 105
37. **וסטמורלנד**, עמ' 282
38. Hayward, **Ibid.**
39. **ש. עמ**
40. **וסטמורלנד**, עמ' 280
41. רון טירה, **המאבק על טבע המלחמה**, הוצאת המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל-אביב, 2008, עמ' 75

ומהיקפה - הם התאוששו במהירות והנחיתו על התוקפים מכות כה קשות, עד כי חלפו 4 שנים בטרם הם הצליחו להתאושש מהן. אבודות צבא הצפון והווייטקונג היו כבודות מאוד: יותר מ-45 אלף הרוגים ויותר מ-60 אלף פצועים. גם האמריקנים ספגו אבודות כבודות - קרוב ל-5,000 הרוגים - אך כוחם הצבאי לא נפגע.

למרות התבוסה הצבאית הפכה מתקפת הטט לניצחון מדיני משום שהיא גרמה לתפנית בדעת הקהל האמריקנית: זו איבדה את אמונה בממשל ובצבא והחלה - ברובה - להתנגד למלחמה ולתמוך ביציאה מהירה מווייטנאם.⁴¹ במהלך המתקפה נכבשה לזמן קצר חצר שגרירות ארה"ב בסייגון על ידי הווייטקונג. אף שהכוחות במקום השתלטו במהירות על החדירה, הרי עצם העובדה ששטח אמריקני נכבש על ידי כוח אויב זיעזעה את האמריקנים. אלה יכלו לצפות במלחמה כמעט בשידור חי באמצעות צוותי הטלוויזיה הרבים שסיקרו אותה מהשטח.

גם התמונות המזעזעות שבהן נראה מפקד משטרת סייגון מוציא להורג קצין ווייטקונג ביריית אקדח לראשו ברחוב לאור היום חוללה זעזוע קשה בקרב הציבור האמריקני.

מתקפת הטט סיימה למעשה את שלב האמריקניזציה של המלחמה. הנשיא ניקסון, שנבחר במקום הנשיא ג'ונסון ב-1968, החל בתהליך של הוצאת הכוחות האמריקניים מווייטנאם ובהעברת האחריות לניהול המלחמה לידי דרום-ווייטנאם (מדיניות הווייטנאמיזציה). הפינוי האמריקני הסתיים ב-1973, ושנתיים לאחר מכן השתלט הצפון על הדרום במתקפת בזק.

הערות

- אלעד אדרי, **המעורבות האמריקנית בוייטנאם בתקופת הנשיא ג'ון קנדי**, המכללה לפיקוד טקטי, הרצליה, 2004, עמ' 2
- John M. Carland, **Combat Operations - Stemming the Tide: May 1965 to October 1966**, Center of Military History, United States Army, Washington D.C., 2000, p. 148. ראו גם: טל טובי, "המערכה ביא דראגן ועיצוב אופיה של מלחמת ווייטנאם", **מערכות**, 388, אפריל 2003, עמ' 24-31. <http://goo.gl/FnOmUS>
- Cheng Guan Ang, **The Vietnam War from the Other Side**, Routledge Curzon, London, 2002, p. 119
- Ronnie E. Ford, **TET 1968 Understanding the Surprise**, Frank Cass, London, 1995, p. 33
- ש. עמ**
- ש. עמ**, 116

הנהגת מידור קפדני על פרטי המתקפה³⁹

מאחר שאחד מתנאי המתקפה שהגדיר גיאפ היה השגת הפתעה, הוטל איפול כבד על כל פרט שהיה קשור בה ובמיוחד על מועדה, על יעדיה ועל היקף הכוח שהוקצה לה. אחד האתגרים של הצפון היה להעביר את פרטי ההתקפה לכוחות הרבים שהיו פזורים בכל רחבי דרום-ווייטנאם, לאורך נתיב הו צ'י מין וכן בלאוס ובקמבודיה. כאמור, העברת המידע נעשתה באמצעות שידורי תעמולה ברדיו שכללו מסרים מוסוויים.

הערכת החסר המודיעינית של האמריקנים בנוגע לכוונות וליכולות של צבא הצפון ושל הווייטקונג להוציא אל הפועל מהלך כל כך משמעותי מצביעה על הצלחתו המרשימה של מהלך ההונאה הצפון-ווייטנאמי

סיכום

הפיקוד העליון של צבא צפון-ווייטנאם תיכנן לפתוח בתחילת 1968 במתקפה נרחבת על מספר רב מאוד של יעדים בלב הערים בדרום-ווייטנאם, ובהם מרכזי פיקוד ושליטה של צבא הדרום ושל צבא ארה"ב. נוסף על כך קיוו המתכננים בצפון שיצליחו להצית התקוממות עממית נגד השלטון בדרום ונגד נוכחות האמריקנים במדינה.⁴⁰

בשנתיים שקדמו למתקפת הטט ספגו הכוחות הקומוניסטיים, ובמיוחד הווייטקונג, מכות קשות בסדרה של מבצעים שיוזמו האמריקנים ובהפצות כבודות מהאוויר. כתוצאה מכך נדחק הווייטקונג לשפל שלא היה כמותו. המוראל של אנשיו היה ירוד, והם סבלו ממחסור חמור באספקה. לכן הגיעו בפיקוד הצפון למסקנה שיש צורך במהלך דרמטי שישנה את פני המלחמה מן היסוד. המהלך הדרמטי הזה היה תכנון מתקפה כוללת על הדרום. למתקפה הזאת קדמו פעולות הונאה מדיניות וצבאיות.

הערכת החסר המודיעינית של האמריקנים בנוגע לכוונות וליכולות של צבא הצפון ושל הווייטקונג להוציא אל הפועל מהלך כל כך משמעותי מצביעה על הצלחתו המרשימה של מהלך ההונאה הצפון-ווייטנאמי במחצית השנייה של 1967.

וכמה מילים לסיום: על אף שהאמריקנים הופתעו מהמתקפה - ממועדה, מייעדיה